

Kendi yetiştirdiği hayvanların canlı et borsasına tescilinde gelir vergisi kesintisi yapıp yapılmayacağı ile müstahsil makbuzu düzenlenmesinin gerekip gerekmediği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-902
Tarih	08.03.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŐKANLIđI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŐKANLIđI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-902

08/03/2012

Konu : Kendi yetiştirdiği hayvanların canlı et borsasına tescilinde gelir vergisi kesintisi yapıp yapılmayacağı ile müstahsil makbuzu düzenlenmesinin gerekip gerekmediği.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; merkez iş yerinize bağlı olarak ilinde şube iş yeriniz olan çiftlikte hayvancılık ile uğraştığınızı ve dışarıdan satın alınan hayvanlar için müstahsil makbuzu düzenlediğinizi ve satın aldığınız hayvanlar ticaret borsasına kayıtlı olduğundan %1 oranında gelir vergisi tevkifatı yaptığınızı belirterek, çiftliğinizde kendi yetiştirdiğiniz hayvanların mezbahada kesilirken borsa tesciline esas olacak şekilde nasıl vergilendirileceği ile bu hayvanlar için müstahsil makbuzu düzenlenip düzenlenmeyeceği hususlarında Başkanlığımız görüşleri talep edilmektedir.

I- GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 52'nci maddesinin birinci fıkrasında zirai faaliyetten doğan kazancın zirai kazanç olduğu, ikinci fıkrasında ise; zirai faaliyetin; arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanmasını, avcıları ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade ettiği, hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94'üncü maddesinin birinci fıkrasında; "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço ve zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıda sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmü yer almış olup, maddenin 11'inci bendiyle çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemeler üzerinden belirtilen oranlarda vergi tevkifatı yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 11'inci maddesinin beşinci fıkrası ile Maliye Bakanlığı zirai ürünlerin (işlenmiş olanlar dahil) alım satımına aracılık eden kuruluşlar ile ticaret borsalarını bu mahsullerin satın alınması sırasında yapılacak vergi tevkifatından müteselsilen sorumlu tutmaya, söz konusu ürünlerin satışı dolayısıyla yapılacak vergi tevkifatının hangi safhada yapılacağını her bir ürün için ayrı ayrı belirlemeye yetkili kılınmıştır.

Bu yetkiye istinaden 15/09/1990 tarih ve 20636 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 164 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin 4 numaralı bölümünde,

"5590 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan Ticaret Borsalarında Borsada işlem gören zirai ürünlerin tescil ettirilerek çiftçi dışındaki kişi ve kuruluşlardan satın alınması halinde, Borsada, tescil ettirilerek satın alınan zirai ürünler için, satın alanların müteselsil sorumluluğu bulunmamaktadır. Borsada tescil ettirilerek, çiftçilerden satın alınan zirai ürün bedelleri üzerinden tevkif edilerek vergi dairelerine ödenmesi gereken vergiden, Borsalar, yöneticileri ve zirai ürünü satın alanlar müteselsilen sorumlu olacaktır.

Öte yandan, bu Tebliğ'in 1, 2 ve 3'üncü bölümlerinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların; çiftçi dışında kalan kişi, kurum ve kuruluşlardan, 5590 sayılı Kanun'a göre kurulmuş bulunan Ticaret Borsalarında tescil ettirerek satın aldıkları zirai ürün bedelleri üzerinden, gelir vergisi tevkifatı yapmayacaklar ve müteselsilen de sorumlu olmayacaklardır. Ancak; söz konusu zirai ürünlerle ilgili olarak daha önce çiftçiden satın alınması esnasında gelir vergisi tevkifatının yapılmamış olması halinde, tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi, gecikme faizi ve gecikme zammından

tescil işlemini yapan borsalar ve vergisi tevkif yoluyla ödenmeyen zirai ürünü Borsaya getirenler de müteselsilen sorumlu olacaklardır. " açıklamaları yer almaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, tarafınızdan borsaya tescil için getirilen zirai ürünlerin daha önceki aşamalarda kimden alındığı bilinemeyeceğinden tevkifat yapılması gerekmekte olup tevkifatın yapılmaması halinde tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi, gecikme faizi ve gecikme zammından tescil işlemini yapan borsalar ve şahsınız müteselsilen sorumlu olacaktır. Borsaya tescil için getirilen ve tarafınızdan üretileceği ifade edilen ürünlerin ürün bedeli üzerinden yapılması gereken gelir vergisi tevkifatı aranmadan tescili ise; ancak borsanın şahsınızla birlikte müteselsil sorumluluğu yüklenmesi halinde mümkün bulunmaktadır.

II- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "Müstahsil Makbuzu" başlıklı 235'inci maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tesbit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha makbuz tanzim etmeye ve bunlardan birini imzalıyarak satıcı çiftçiye vermeye ve diğerini ona imzalatarak almaya mecburdurlar. Mal tüccar veya çiftçi adına bir adamı veya mutavassıt tarafından alındığı takdirde makbuz bunlar tarafından tanzim ve imza olunur.

Çiftçiden avans üzerine yapılan mübayaalarda, makbuz, malın teslimi sırasında verilir.

Müstahsil makbuzunun tüccar veya alıcı çiftçi nezdinde kalan nüshası fatura yerine geçer." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldığınız hayvanlar için bedelini ödediğiniz sırada müstahsil makbuzu düzenlemeniz gerekmekte olup, kendi çiftliğinizde doğum sonrası çoğalan ve borsaya tescil ettirilen hayvanlar için müstahsil makbuzu düzenlemenize gerek bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026